

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในยุคโลกาภิวัตน์เป็นโลกของการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ยุคของความเจริญ ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบันดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา เพื่อให้ทันต่อสภาพของความเจริญดังกล่าว และสิ่งที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษาก็คือ กระบวนการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน เพราะการบริหารเป็นกลไกในการจัดระเบียบทางการศึกษา ถ้าสถานศึกษาใดจัดระบบกระบวนการบริหารไม่ดีหรือไม่มีระบบในการบริหารงานในโรงเรียน ย่อมมีผลกระทบในการจัดการศึกษาอย่างแน่นอน (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 11)

การปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ของประเทศไทยได้เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของทุกฝ่าย ในสังคมไทย โดยปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นฐานที่มาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐาน เป็นสากลทันกับการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์ และมุ่งสู่ความเป็นเลิศ ภายในปี 2550 กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบคือ ปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่เคยมีมาก่อนของการศึกษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปทรัพยากรได้ กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 1-2)

ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ภายในที่สำคัญยิ่งภายในสถานศึกษา เพราะเป็นแหล่งวิชาการที่ใกล้ชิดนักเรียนและครูมากที่สุด โดยมีประโยชน์ในการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทันทั่วที่ได้รับความรู้สึกซึ่งและได้มีโอกาสศึกษาความก้าวหน้าทางวิชาการเสมอ เกิดความริเริ่มใหม่ ๆ มีทัศนคติกว้างขวาง สามารถสร้างสรรค์วรรณกรรมใหม่ ๆ ขึ้นได้โดยใช้หนังสือประกอบ

การศึกษาค้นคว้า ช่วยให้มันเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบต่อสังคม ใช้หนังสือให้สอดคล้องกับความถนัดของบุคคล และนำความรู้จากห้องสมุดมาช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า (กรมวิชาการ. 2542 : 9) ดังนั้นห้องสมุดโรงเรียนจึงเป็นแหล่งสนับสนุนการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนที่สำคัญในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนของนักเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของหลักสูตร ขณะเดียวกันยังเป็นแหล่งสรรพวิทยากรที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างกว้างขวางตามความสนใจของแต่ละบุคคล นอกเหนือจากการเรียนการสอนภายในห้องเรียน ห้องสมุดจะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ง่ายขึ้นและประสบผลสำเร็จระยะยาว เพราะห้องสมุดจะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าด้วยตนเอง และห้องสมุดที่มีการดำเนินการที่ดีจะสามารถช่วยเหลือครูในด้านการสอนได้อีกด้วย เพราะครูต้องค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ (สันติ ทองประเสริฐ. 2543 : 138 และกุหลาบ ปันลายนาถ. 2545 : 2) นอกจากนี้ กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ (2546 : 23) กล่าวสนับสนุนว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนที่นักการศึกษาต่างยอมรับว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงคุณภาพและความสมบูรณ์ทางการศึกษาของโรงเรียนนั้นอย่างดีที่สุด

นอกจากนี้ห้องสมุดมีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษาตามหลักประกันคุณภาพการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินภายในและจากองค์กรภายนอก ได้แก่ 1) คุณภาพด้านผู้เรียน คือ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และมาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้รักการอ่านด้วยการใช้ห้องสมุดอย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์ อ่านหนังสือเสริมหลักสูตรอย่างน้อย 1 เล่มต่อเดือน อ่านวารสารและหนังสือพิมพ์เป็นประจำ และสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้หรือการศึกษาค้นคว้าได้อย่างถูกต้องด้วยตนเองและมีคะแนนผลการทดสอบระดับชาติอยู่ในระดับดี 2) คุณภาพด้านผู้บริหาร คือ มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อจัดหาสื่อการเรียนการสอนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยเฉพาะห้องสมุดให้นักเรียนและครูได้ศึกษาค้นคว้าจากวัสดุสารนิเทศและการสืบค้นความรู้ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต แผ่นซีดีที่มีเนื้อหาความรู้ในหลักสูตรและเสริมหลักสูตรต่าง ๆ และมาตรฐานที่ 15 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ คือ เป็นผู้มิวิสัยทัศน์และเป็นผู้นำด้านวิชาการแก่ครูและสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอแก่บุคลากรของสถานศึกษา และ 3) คุณภาพด้านครูผู้สอน คือ มาตรฐานที่ 9 ครูมี

ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา โดยเฉพาะการสืบค้นความรู้ที่ทันสมัยจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ระบบอินเทอร์เน็ต (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2548 : 99-104)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่เริ่มใช้ทั่วประเทศเมื่อ ปีการศึกษา 2546 เนื่องจากหลักสูตรเดิมใช้มานานกว่า 10 ปี และไม่สามารถส่งเสริมให้ สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมแห่งความรู้ได้ทันการณ์ ทั้งนี้เพราะการกำหนดหลักสูตรจากส่วนกลาง ไม่สามารถสะท้อนสภาพความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษาและท้องถิ่น การเรียน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถผลักดันประเทศสู่การเป็นผู้นำ วิทยาการสมัยใหม่ได้ ไม่สามารถสร้างพื้นฐานในการคิด วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทันทับ ปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน และการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศไม่สามารถใช้ ติดต่อสื่อสารและศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายในยุคสารสนเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 1) ทั้งนี้การนำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาใช้ในการเรียน การสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ ภาษาต่างประเทศ ได้มุ่งเน้นให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น เพราะเนื้อหา และ ประสบการณ์ในตำราหรือในห้องเรียนไม่ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะห้องสมุด โรงเรียน ที่มีทั้งตำราใหม่ ๆ วารสาร จุลสาร หนังสือพิมพ์ และคอมพิวเตอร์สำหรับการสืบค้นด้วยระบบ อินเทอร์เน็ต ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและจำเป็นยิ่งในปัจจุบัน

การดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนตามขอบข่ายของกระทรวงศึกษามุ่งให้ สถานศึกษาได้พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ภายในที่ได้มาตรฐานทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ ด้านวัสดุ-ครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการ และด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 38) แต่จากผลการวิจัย เกี่ยวกับการดำเนินงานของห้องสมุดพบว่า ห้องสมุดสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3-4 มีอุปสรรคค่อนข้างมาก ได้แก่ ครุภัณฑ์ ขาดวงตา (2540 : บทคัดย่อ) พบว่า ห้องสมุดโรงเรียน ส่วนใหญ่ประสบปัญหาสำคัญ คือ ขาดบุคลากร ขาดงบประมาณ และสถานที่คับแคบ ผลการวิจัยของ รุจิรัตน์ อภัยโรจน์ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า จำนวนบรรณารักษ์และ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ตู้เก็บแผ่นที่ ตู้เก็บ โสตทัศนวัสดุ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นวีดิทัศน์ ที่ป็นหีบหนังสือ เครื่องถ่ายเอกสารและเงินรายได้ของห้องสมุด ผลการวิจัย

ของ ฉัฐนันท์ สีดาแก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีครูบรรณารักษ์รับผิดชอบงานห้องสมุด แต่ยังคงขาดความรู้ในงานวัสดุไม่ตีพิมพ์ และขาดงบประมาณจัดซื้อและใช้เงินจากการจัดกิจกรรมของห้องสมุดมาดำเนินงานวัสดุไม่ตีพิมพ์ ไม่ได้จัดหมู่และทำบัตรรายการ จัดทำเครื่องมือช่วยค้นเป็นรูปเล่ม และจัดเก็บวัสดุไม่ตีพิมพ์ทุกชนิดปนกัน และผลการวิจัยของ สาวิตรี พิทยาธรพิทักษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ด้านการบริหาร ขาดบุคลากรที่ช่วยงานห้องสมุด ครูบรรณารักษ์มีคาบสอนและภาระงานในสถานศึกษาหลายหน้าที่ และงบประมาณไม่เพียงพอ ด้านงานเทคนิคคือ ขาดเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ โสตทัศนวัสดุ ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่ซ่อมหนังสือโดยตรง และขาดบุคลากรในการพิมพ์ และเรียงบัตรรายการ และด้านงานบริการ ขาดเจ้าหน้าที่บริการโสตทัศนวัสดุ ไม่มีนักเรียนช่วยงานและดูแลรักษาหนังสือ/วัสดุต่าง ๆ ช่วยครูบรรณารักษ์

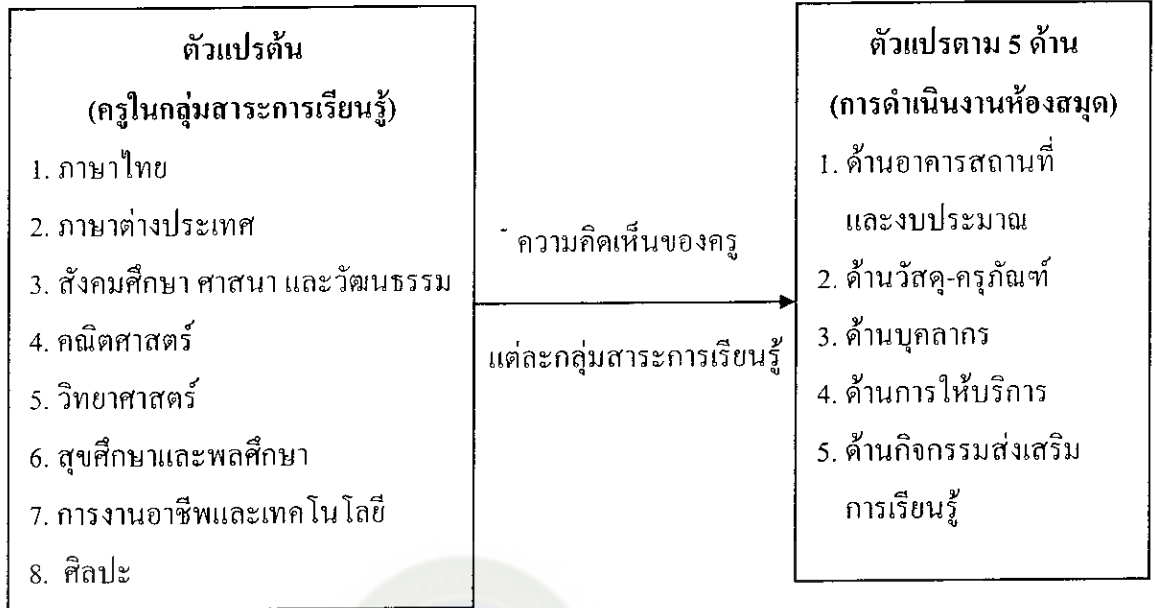
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในพื้นที่ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอกวาปีปทุม อำเภอบรบือ อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และอำเภอยางสีสุราช ปีการศึกษา 2549 มีสถานศึกษาจำนวน 320 โรงเรียน ครูจำนวน 3,871 คน และนักเรียนจำนวน 81,420 คน ซึ่งจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า ห้องสมุดของสถานศึกษา ลดบทบาทลงเพราะมีระบบคอมพิวเตอร์สืบค้นและมีตำราหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนค่อนข้างมาก แต่ครูและนักเรียนยังมีความต้องการใช้ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน ประกอบเนื้อหาวิชาต่าง ๆ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ การเขียนเรียงความ การเขียนรายงาน และมุ่งให้นักเรียนได้ยืมหนังสือเพื่อนำไปอ่านเตรียมสอบเรียนต่อในสถานบันอุดมศึกษา แต่เนื่องจากจำนวนครูและนักเรียนค่อนข้างมาก ทำให้การดำเนินงานห้องสมุดยังไม่เพียงพอและมีความเหมาะสมค่อนข้างน้อยทั้งด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ ด้านวัสดุ-ครุภัณฑ์ ด้านบุคลากรห้องสมุด ด้านการให้บริการ และด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2547 : 108-110) นอกจากนี้ห้องสมุดที่ที่จะต้องมีการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนแต่ละรายวิชาเพิ่มเติมสื่อการเรียนการสอนที่ครูเตรียมในห้องเรียนและยังใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวทางการใช้หลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูด้วยการผลิตสื่อการเรียนรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียนที่จะนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดตรงตามสาระการเรียนรู้ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และเป้าหมายของโรงเรียนทุกประการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 2-3)

ทั้งนี้การใช้ห้องสมุด โรงเรียนเพื่อการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ น่าจะมีความแตกต่างกันตามสาระเนื้อหา กล่าวคือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เน้นด้านทฤษฎี กฎ และหลักการ ได้แก่ สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ จำเป็นต้องใช้หนังสือที่มีเนื้อหาเชิงลึกและเฉพาะเจาะจง และเนื้อหาที่ทันสมัย (อุยนิษฐ์ ศรีสารคาม. 2546 : 138) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ต้องเรียนรู้จากตำรา วารสาร วิทยุทัศน์ แผนที่ หรือรูปภาพที่หลากหลายในห้องสมุดโรงเรียน (กุหลาบ ปันฉายนาค. 2545 : 71) ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้แก่ สาระการเรียนรู้ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสุขศึกษาและพลศึกษา ที่ส่วนใหญ่เน้นการฝึกปฏิบัติหรือทักษะของร่างกาย เพื่อนำไปสู่ความคล่องแคล่วและความชำนาญจากการใช้วัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการสอน เฉพาะในห้องปฏิบัติการหรืออุปกรณ์ด้านกีฬา จึงอาจใช้สื่อหรือวัสดุจากห้องสมุดค่อนข้างน้อย (กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ. 2545 : 158-159) จากสภาพดังกล่าว การมีส่วนร่วมของครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการพัฒนางานห้องสมุดของสถานศึกษา หรือการจัดกิจกรรมของห้องสมุดเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ น่าจะมีระดับที่แตกต่างกันไป

ผู้วิจัยในฐานะฝ่ายบริหารสถานศึกษาและรับผิดชอบงานการดำเนินงานห้องสมุดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงต้องการทราบถึงการดำเนินงานห้องสมุดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มากน้อยเพียงใด และแตกต่างระหว่างครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกันหรือไม่ เพื่อเป็นข้อสนเทศในการพัฒนางานห้องสมุดสอดคล้องกับการนำหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ไปใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้ขอบข่ายการพัฒนางานห้องสมุดตามเกณฑ์มาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 38-41) สรุปดังแผนภูมิต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานห้องสมุดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานห้องสมุดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานห้องสมุดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สมมุติฐานของการวิจัย

ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานห้องสมุดทั้งโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. **ขอบเขตเนื้อหา** เป็นการศึกษาการดำเนินงานห้องสมุดตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549

2. ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 3,871 คน ใน 320 โรงเรียน

3. กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 352 คน รวม โรงเรียนละ 8 คน ใน 44 โรงเรียน

4. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.1 ตัวแปรต้น คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ครูสังกัด จำแนกเป็น

- 4.1.1 ภาษาไทย
- 4.1.2 ภาษาต่างประเทศ
- 4.1.3 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 4.1.4 คณิตศาสตร์
- 4.1.5 วิทยาศาสตร์
- 4.1.6 สุขศึกษาและพลศึกษา
- 4.1.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 4.1.8 ศิลปะ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการดำเนินงานห้องสมุด ตามความคิดเห็นของ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกเป็น

- 4.2.1 ด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ
- 4.2.2 ด้านวัสดุ-ครุภัณฑ์
- 4.2.3 ด้านบุคลากร
- 4.2.4 ด้านการให้บริการ
- 4.2.5 ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้

นียมศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานห้องสมุด หมายถึง ระดับการปฏิบัติงานของห้องสมุดให้เป็นไปตามขอบข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อพัฒนาทั้งด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ วัสดุ-ครุภัณฑ์ บุคลากร การให้บริการ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในที่นี้วัดจากความคิดเห็นของครูด้วยแบบสอบถามการดำเนินงานของห้องสมุดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ดังนี้

1.1 ด้านอาคารสถานที่และงบประมาณ หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสถานที่ตั้ง ลักษณะของอาคาร ขนาดและเนื้อที่ของห้องสมุด และการจัดสรรงบประมาณที่สะดวก แข็งแรง และเหมาะสมกับการขยายพื้นที่หรือการศึกษาค้นคว้าของผู้ใช้บริการ

1.2 ด้านวัสดุ-ครุภัณฑ์ หมายถึง การจัดหาและการบำรุงรักษาวัสดุตีพิมพ์ วัสดุไม่ตีพิมพ์ และครุภัณฑ์ของห้องสมุด สำหรับอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บหนังสือ และการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการ

1.3 ด้านบุคลากร หมายถึง การแต่งตั้งและการพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานห้องสมุดแก่บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่งานห้องสมุด นักเรียนช่วยงานห้องสมุด และนักการภารโรงช่วยงานห้องสมุด

1.4 ด้านการให้บริการ หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการของผู้ใช้ในด้านหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ และวัสดุอื่น ๆ ได้แก่ บริการให้ยืมหนังสือ บริการหนังสือจอง บริการตอบคำถาม การช่วยการค้นคว้า และบริการแนะนำการอ่าน

1.5 ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนของครู นักเรียนหรือชุมชน ได้แก่ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การจัดนิทรรศการ การสนทนาเรื่องหนังสือ การอภิปรายเกี่ยวกับหนังสือ การโต้วาทีเกี่ยวกับหนังสือ การทหายปัญหาความรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ และการค้นคว้าและการทำรายงาน

2. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ของสถานศึกษาช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา

3. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3-4
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม
เขต 2 ที่รับผิดชอบดูแลติดตามการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบรบือ
อำเภอเมือง อำเภอนาเชือก อำเภอนาคู อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย และอำเภอยางสีสุราช

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูแต่ละกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 และเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ ให้
เหมาะสมยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY